

תכב א מ"י פ"ג מהל'
ע"ז הלכה ד סמג
לאוין טו:
תכב ב טוש"ע א"ח סי'
רכט קע"א:
תכב ג סמג לאוין ז:

תורה אור השלם

1. בָּרְכוּ יי מֶלֶאכֵינוּ גְבִיר
כֹּחַ עֲשֵׂי דְרָרוּ לְשִׁמְעַ
בְּקֹסֶל דְּרָרוּ:
2. כְּבֹד אֵת אֲבִיר וְאֵת
אֲמָר כְּאִשֶּׁר צִוָּן יי
אֵלֵהֶיךָ לְמַעַן יֵאֲרִיבִן
יִמִּיךָ וְלִמְעַן יִיטֵב לָךְ עַל
אֵלֵהֶם: אֲשֶׁר יי אֵלֵהֶיךָ
נִתְּנוֹן לָךְ דְּבִירִים יי טו
3. רַחֵם דְּרָךְ צְדָקָה וְחֶסֶד
וּמִצְוֹת חַיִּים צְדָקָה
וְקִבְּבוּ: טו
סוּר מֵרַחַק וְעֲשֵׂה טוֹב
בְּקֶשֶׁת שְׁלוֹם וְרַחֲמֵי:

תהלים לד טו
5. לאֲהַבֶּה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ
לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל וּלְרַקֵּב בּוֹ
וְהָיָה יְיָ וְיִרְאֶה וְיִמְדָּךְ
לִשְׁבֹּת עַל הָאֲדוֹמָה אֲשֶׁר
שָׁבַע יְיָ לְאַבְרָהָם
לֵאמֹר הִנֵּנִי לְדִצְקָךְ וְלֹא יִשְׁכַּב
לְקֶדֶת לְזָנוֹת: דְּבָרִים כ ז
6. שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם
וְאֶת הַבָּנִים וְהִתְחַל לָךְ
לִמְנוּ: יִטֵּן לָךְ וְתִקְרָא
לְמִשְׁכָּנֶיךָ: דְּבָרִים כ ז
7. אִמְרוּ צִדִּיק בִּי טוֹב ז
פֶּרִי מַעֲלִילִים יֹאכְלוּ:

ישיעוהו ג
8. אוי לרשע רע
גמול זיין עשה לך
ישיעוהו ג
9. זיאבלו מפרץ דורכם
וומעצתיהם ישיעוהו
משל א
10. אז נדברו לראי זי
איש אל רעהו ויקשב
ויושמע ויכתב ספר זכרון
לקנין ליראי זי ולחשבי
מלאכי ג טז
שמה:
11. און אם זאיתי בלבי
זי שמע אדני:

תהלהו סו יח
12. שמעי הארץ הזה
אנכי מבאי רעה אל
אנכי מבאי רעה אל
פרו
מחשבותם כי על דברי
החשבוני וחזקתי
יחזקאום בזה ידמהו י
13. למען תפש את בית
ישראל בלבם אשר נזרו
ממעלי בגולותיהם כלם:
יחזקאל י
14. ואתם בית ישראל
בה כמו ארץ יי איש
גלוליו אשר עזרו ואחר
אנכי אנכי שבעים אל
ואת שם קדשי לא
תתללו עוד במתותיהם
ובגלותיהם:
יחזקאל כ ט

מוֹכֵף תּוֹסֵפוֹת
א. ויכול לעשות מעבשיו
מה שלבו חפץ דודאי
אין יצרו מתגבר עליו.
ה'ס' חגיגה טו וע' מוס'
ה'ס' שחוק. ב. אחר
שנגזר ואחד מויד בחלול
השם. מוס' קהל' א.
כלומר נפרעים אלה.
דאע"פ שהביאו אותה
בכאן שלא כלשונה הכי
אורחא דתלמודא בכמה
דוכתי. ריטצ'ל. ג. אין
מה ענין זו אלז זו. שס.

חללו עוד (אבות פ"ד מ"ד).

ויעשה מה שלבו חפץ. פי' ר"ח ח"ו שהותר לו לעבור עבירה אלא כך אמר ר' אלעאי גיעת דרכים והאכנסאות ולבישת שחורים משצרים יצר הרע ומונעים אדם מן העבירה^א :

אֵין מְקִיפִין בְּחֵירוֹל הַשֶּׁם. פֶּרֶחַ
מִשְׁנֵה בְּמַסַּכְתָּ אֲבוֹת וְשִׁמְא
הֵייוּ הָא דַּתְנָן (פ"ד מ"ד) כֹּל הַמַּחֲלֵל
שֶׁם שָׁמַיִם בְּסֵתֶר נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ בְּגוֹיִב
אֲבָל לִשְׁוֹן מְקִיפִין קֶשֶׁה^ה וְשִׁמְא בְּרִייתָא
הִיא אֶף עַל גַּב דְּלוֹמֵר תֵּנָּן:
תַּלְמוּד

ה' ההיא מטרוניתא אמר לה
עא אתא אליהו קבליה אמר
לאו עניותא יהב ליה שיפא
דברים שאדם עושה אותן
עולם הבא אלו הן כיבוד אב
לחבירו ותלמוד תורה כנגד
ידיד ולמען ייטב לך בגמילות
צדקה וכבוד ובהבאת שלום
א רדיפה רדיפה כתיב הכא

וְחֹסֵד בְּתַלְמוּד תּוֹרָה כְּתִיב
 חֵיב לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהָאֲרַכְתָּ
 אֶלּוֹ דְּבָרִים וְאֵת אֲמֵרַת תְּנָא
 יֵיק כִּי טוֹב כִּי פְרִי מַעְלִיָּהֶם
 אֵלָא טוֹב לְשָׁמַיִם וּלְבְרִיּוֹת
 דִּיק שְׂאִינוּ טוֹב כִּיּוּצָא בְּדָבָר
 זֶה לּוֹ וְכִי יֵשׁ רִשְׁעָא רַע וְיֵשׁ
 שְׂעָא רַע רַע לְשָׁמַיִם וְאִינוּ רַע
 קֶרֶן וְיֵשׁ לָהּ פִּירוֹת שְׂנֵאמֵר

לה פירות שנאמר אוי לרשע
 דרכם ומועצותיהם ישבעו
 עושה פירות אין לה פירות
 דברו יראי ה' איש אל רעהו
 יראי ה' ולחושבי שמו מאי
 לעשות מצוה ונאנס ולא
 שבה רעה אין הקדוש ברוך
 כללבי לא ישמע ה' ואלא מה
 פרי מחשבותם מחשבה
 שאין בה פרי אין הקב"ה
 את [בית] ישראל בלבם אמר
 דכתיב ^עדאמר מז' חמורה
 תורה כולה עולא אמר כדרב
 ושנה בה תותרה לו תותרה

[illegible]

עבדו מאחר שאינם שומעים אלי ואם שם קדשי לא של נבוכדנצר, וכי משה פנים יש בדבר, הם השתחו מזיד גובה ממנו בפרעון גמור בגלוי (אבות שם).

⁶ נושאי קיסר שמרוני כל הלילה אמרו ליה שמא דבר ערוה בא לידך וניצלת הימנו דתנינא כל הבא דבר ערוה לידו וניצל הימנו עושין לו נס יגבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו כגון רבי צדוק וחביריו ר' צדוק תבעתיה ההיא מטרונתא אמר לה חלש לי ליבאי ולא מצינא איכא מידי למיכל אמרה ליה איכא דבר טמא אמר לה מאי נפקא מינה דעביד הא אכול הא שגרת תנורא קא מנחא ליה סליק ויתבי בגויה אמרה ליה מאי האי אמר לה דעביד הא נפל בהא אמרה ליה אי ודעי כולי האי לא

צערתיך רב כהנא הוה קמוזין דיקולי תבע
אזיל אקשיט נפשאי סליק וקנפיל מאיגרא ל
ליה אטרחתן ארבע מאה פרסי א"ל מי גרם
דדינרי: רמי ליה רבא לרב נחמן^א תנן א
ואוכל פירותיהן בעולם הוה וחקרן קיימת לו
ואם וגמילות חסדים והבאת שלום שבין אנ
כולם בכיבוד אב ואם כתיב^ב למען יאריכון
חסדים כתיב^ג יורדף צדקה וחסד ימצא חיין
כתיב^ד בקש שלום ורדפו^א וא"ר אבהו א

בקש שלום ורדפוהו וכתביהם היום ורודף צדק
⁵ כי הוא חייך ואורדך ימך⁷ בשלוחה הקן נמי
 ימים ליתני נמי הא⁶ תנא ושייר תני תנא
 ושייר אמר רבא רב אדי אסברא ל⁷ אמרו
 יאכלו וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו
 זהו צדיק טוב טוב לשמים⁸ ורע לבריות וזה
 אתה אומר⁸ אוי לרשע רע כי גמול ידיו
 שאינו רע אלא רע לשמים ורע לבריות הוא
 לבריות זהו רשע שאינו רע⁹ הזכות יש

אמרו צדיק כי טוב וגו' עבירה יש לה קרן ו
 רע וגו' ואלא מה אני מקיים ויאכלו מפ
 עבירה שעושה פירות יש לה פירות ושאי
 מחשבה טובה^ט מצרפה למעשה שנאמר ו^י
 ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפני
 ולחושבי שמו אמר רב אסי אפילו חשב
 עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה^י
 הוא מצרפה למעשה שנאמר ו^יאון אם ראיר
 אני מקיים^{יב} הני מביא אל העם הזה
 שעושה^{יג} פרי הקב"ה מצרפה למעשה מח
 מצרפה למעשה ואלא הא דכתיב למען^{יד} תפ
 רב אחא בר יעקב ההוא בעבודת כוכבים ה
 עבודת כוכבים שכל הכופר בה כמורה בכל
 הונא דאמרת רב הונא כיון שעבר אדם עביו

לו כחיתר אמר רבי אבהו משום רבי
נחמיה בפרהסיא שנאמר ¹⁴ואתם בית ישראל
אלו אלי ואת שם קדשי לא תחללו ¹⁵אמר רבי אבהו
מכירין אותו וילבש שחורים ויתכסה שחורין
¹⁶והתניא ¹⁷כל שלא חס על כבוד קונו ראוי
לרבי יוסף אומר זה העובר עבירה בסתר לא
התם ¹⁸אין מקיפין בחילול השם אחד שווג
מר בריה דרבנא אמר לומר שאם היתה ע

לדל השם. כגון תלמיד חכם המודלול
הדור ונמלא שם שנים מחולל על ידו
ולו השם מעודת מכתב (ויחזקאל כ לט) ואחם בית ישראל וגו' איש גלוי
עמלתו (מגילה יג). מפני מה מחייבו ישראל שנצטוו הדור כלם מפני שהשטחיהו
עם עמם אלא לפנים, נדבאוו עיני שטחיהו פרע מהם, היינו עיני שוגג, ואם

בגוֹן רִבִּי לָדוּק. שֶׁלֶשׁ כּוֹ לָדוּק יִרְוֶה
מִכֶּחָן דְּעִבֵּד הָאִי הַצּוֹעֵל אֶרְמִית רִאִי
הִימָה שְׁאִין יִכּוֹל לִפְטֹר מִמֶּנּוּ וּמִקּוֹ
שֶׁחֲמֹר עֲלֵיכֶם הַדָּבָר כֹּל כֵּךְ יִדְקוּלִי.
בְּצַחְמִיָּה אִם לֹא הַעֲמִיז לֹא הוֹרַחְתִּי
לְהוֹיֵת עֶסְקִי בְּמַלְחַת נָשִׁים: **שִׁפְאֵה**
שֶׁסֶּ כֵּלִי: **דִּינְרִי הַזֹּהִים: יִאֲרִיכוּן**
יִמִּיךְ. לְעוֹלָם הַבָּא: **יִעֲטֵה לִּי.** בְּחִיךְ:
יִמְאֵל חֵיִים. לְעוֹלָם הַבָּא דְקָדֵה וּכְבוֹד
בְּעוֹלָם הַזֶּה: **חִיִּךְ.** בְּעוֹלָם הַזֶּה
וְאוֹרֶךְ יָמִים לְעוֹלָם הַבָּא: **בְּשִׁלּוֹת**
הַקָּן נָמִי כו'. וְלִיתְנִיָּה: **רִבִּי אִיזִי**
אֶסְכְּרָא לִי. אִינוּ דּוֹמֶה לֵאלֹל דְּהֶנָּךְ
כּוֹלְהוּ הַבְּרִיּוֹת נִהְיִין מִמֶּנּוּ וְנִמְאָל טוֹב
לְשִׁמְשֵׁם וְטוֹב לְבְרִיּוֹת וּבִהְיוֹת כְּחֵיד כִּי
פְרִי מַעֲלִיָּהִים יֵאָכְלוּ בְּדִבְחֵי קָרָא כְּחֵיד
כִּי טוֹב הֵן פְּרִי מַעֲלִיּוֹת יֵאָכְל בְּחִיּוֹ
אֲכַל בְּשִׁילּוֹת הַקָּן טוֹב לְשִׁמְשֵׁם הוּא וְאִין
כֶּחָן טוֹב לְבְרִיּוֹת וְלֹא כְּחֵיד בִּיה כִּי
פְרִי מַעֲלִיּוֹת יֵאָכְל וְהִלְכָךְ לֹא תִנְיָה
גְּבִי אוֹכֵל פִּירוֹתֶיהֶן בְּעוֹלָם הַזֶּה: **רַע**
לְשִׁמְשֵׁם וְרַע לְבְרִיּוֹת. בְּגוֹן רוֹחַ וּבְגוֹן
וּבְגוֹן: **רַע לְשִׁמְשֵׁם וְאִינוּ רַע לְבְרִיּוֹת.**
מַגְלֵה עֲרִיט מַצּוֹה מוֹעֲדִים^א אוֹכֵל חֶלֶב:
אִין לֹא פִירוֹם. אִין נִפְרַעֲרִין מִמֶּנּוּ
יִזְוֶה מַכְדִּי רַשְׁעוֹ: עֲצִירָה עֲשׂוּהָ
פִּירוֹם. בְּגוֹן חִילּוֹל הַשֶּׁם שֶׁלֶם חֲשׂוֹב

עובר עזירה ואחרים למדין ממנו
(לעשות א) כן: מחשבה שעושה פירות.

שקיים מחשבתו ועשה: **מזרפה**
נמעשה. ונפרעים ממנו אף על
המחשבה: **עולא אמר**. הא לכתיב
פרי מחשבותם צעוצר ושונה כתיב כי
הדר מהרבה לעשות מזרפת למעשה

ואפי' לא עזיב לה אין חזרתו לשם

שמים אלא שלא הוצרך לה כדבר הנה
לדאמר נעשית לו כהיתר: **ואם שם**
קדשי לא תחללו. היינו פרהסיא
שהיה זה מוחל בנכדו המקום: **יבש**
שחורים. שלא יראה ענמו בנכדו
אולי ירך לבבו בך וגם י"ס יחטא
אין אדם נותן לב לפי שאינו חשוב
בשענייה לכן יבש שחורים: **אין**
עושין לו תכונות. המקף קללם
פעמים רבות וגוה כל הקפתי יחד
אין עושין כך מלמעלה למחלי השם
אלא נפרעין מיד: **שם היתה.** כך
המאזנים שקולה ויש באחד העונות
חילול השם מכריע את הכף לתורה.
והוא מקיפין לשון עיוני כמו אין
מקיפין צבועי (חולין דף מו):
אקפיניה ואידמו (שם דף ג.)^א שמקריב
זו אלל זו ומעיין את שומות:
לפי

לו סלקא דעתך אלא געני
עבירה בסתר ואל יחלל שם
עבדו [ואחר] אם אינכם שומם
מתגבר עליו ילך למקום שא
יחלל שם שמים בפרהסיא א
רבה אומר יזה המסתכל בק
והא דלא מצי כייף ליצירה ה
מר זוטרא שאין עושים כחג

ה' ליצירה. טוב לו בלינעא מפרהסיא (שם 170). ב' תלמיד חכם למדים בני אדם ממנו ממעשיו ונמשך כמנה מעשיו מקולקלין ופורשין ואין למדן, וקשה ה' עשית בשוגג גוצה ממך כעין השגגה, כי הלא דלמ' הם לא עשו אלא לפנים משום נבדלנדרה, אף הקצ'.

[illegible]

 משרד החינוך

מַעֲשֵׂה וְכֵן בְּסֻמּוֹ:

מוסף רש"י

[illegible][illegible]

הרגלים. והא דלא מצי
בפני בני אדם, דממוך ש
לואומרים ראו זה שלמד ת
אחד שוגג ואחד מזיד